

ieder1gelijk

Bureau Gelijke Behandeling Gelderland Zuid

Discriminatie?

Meld't!

(024) 324 04 00
www.ieder1gelijk.nl

Rapportage discriminatie 2019

Gemeente Wijchen

Ieder1Gelijk

Stichting Bureau Gelijke Behandeling Gelderland Zuid, ook wel bekend als Ieder1Gelijk, is sinds 2009 de Antidiscriminatievoorziening (ADV) voor de regio Gelderland Zuid. Ieder1Gelijk neemt meldingen van discriminatie in behandeling, adviseert en tracht tot een oplossing te komen. Daarnaast rapporteert zij over het aantal meldingen op lokaal en regionaal niveau en analyseert deze cijfers op mogelijke trends en ontwikkelingen. Tot slot geeft Ieder1Gelijk voorlichting in haar regio en ontwikkelt zij bescheiden preventieactiviteiten.

In Oost-Nederland (Gelderland en Overijssel) zijn al jaren diverse ADV's actief die de Wet gemeentelijke antidiscriminatie uitvoeren (Wga). Drie van deze organisaties zijn *Art. 1 Overijssel*, *Meldpunt discriminatie en pesten* (regio Gelderland Midden) en *Ieder1Gelijk*. Deze drie organisaties hebben in 2019 de wens uitgesproken om toe te werken naar één Antidiscriminatievoorziening voor Oost-Nederland (*ADV Oost-Nederland*) en zijn gaan onderzoeken hoe in 2019 tot een fusie te komen.

In het proces zijn diverse redenen onderkent om te willen fuseren. Zo kunnen voorlichting en preventie geïntensiveerd en geprofessionaliseerd worden. Daarnaast zijn de huidige organisaties relatief klein en door hun omvang kwetsbaar. Geïntegreerde beleidsontwikkeling en uitvoering van taken met een actieve uitwisseling van kennis en ervaring binnen een groter verband maakt een efficiëntere inzet van mensen en middelen mogelijk. Ook komen er vanuit de samenwerking met OM en Politie-eenheid Oost-Nederland voor de strafrechtelijke aanpak van discriminatie geluiden om op de schaal van de eenheid Oost-Nederland te communiceren. Verder volgt uit het Nationale actieprogramma tegen discriminatie de wens tot het versterken van de lokale aanpak van discriminatie. Voorts blijkt dat grotere, regionaal opererende ADV's beter lijken te functioneren dan kleinere. Tot slot kan één ADV voor Oost-Nederland een sterke nationale partner zijn in een veld waar (rand)stedelijke ADV's een dominante positie innemen. Door opschaling in regio Oost wordt het makkelijker om specifiekere zaken die hier spelen te agenderen bij de diverse ministeries.

In de provincies Gelderland en Overijssel wonen 3 miljoen mensen waarvoor wetgeving deze inwoners beschermd tegen uitsluiting, belediging en discriminatie. De sociale veiligheid is echter niet vanzelfsprekend. Om een duurzame bijdrage aan de bestrijding en bewustwording van vooroordelen en discriminatie te kunnen blijven garanderen voor de toekomst hebben de drie ADV's besloten per 1 januari 2020 te fuseren. Door deze stap kan de Wga vanuit een kwalitatief kader uitgevoerd blijven worden. De nieuwe organisatie is lokaal verankerd, herkenbaar, laagdrempelig en professioneel. De expertise van de huidige organisaties wordt door de opschaling gebundeld waardoor er een kenniscentrum ontstaat. Daardoor wordt het mogelijk om naast de registratie van klachten en inzet van bijstand, tevens voorlichting, beleidsadvisering, projecten, trainingen en deskundigheidsbevordering op het gebied van sociale veiligheid breder uit te zetten.

Per 1 januari 2020 zijn de drie ADV's opgegaan in een nieuwe organisatie ADV Oost-Nederland. Deze organisatie is in 2020 werkzaam onder de naam *Vizier- gericht op discriminatie en diversiteit*. Voor meldingen van discriminatie of gevoelens van discriminatie beheerd deze organisatie het meldpunt discriminatieoost.nl. Hiermee volgt zij de nationale lijn van discriminatie.nl, de landelijke brancheorganisatie voor ADV's.

Antidiscriminatievoorziening	Ieder1Gelijk
Rapportage voor gemeente	Wijchen
Jaar van registratie	2019

Totaal geregistreerde klachten in 2019

	Klachten Ieder1Gelijk	Incidenten Politie	Totaal
Totaal	8	10	18

Discriminatieklachten gemeld bij Ieder1Gelijk 2019

	Klachten ingezetenen over eigen gemeente	Klachten over voorval andere gemeente	Klachten niet-ingezetenen over eigen gemeente	Totaal
Aantal klachten	6	2	-	8

Vergelijking met 2017 en 2018

	2017	2018	2019
Totaal	16	17	18

Let op

Er kunnen verschillen voorkomen tussen de cijfers uit de bijlage bij de Regiorapportage Oost Nederland en de cijfers die staan in deze gemeenterapportage. In de Gemeentelijke rapportage nemen wij voor het complete beeld óók de cijfers op van door Ieder1Gelijk zelf waargenomen incidenten of signalen.

Bij Politie

De politie heeft in 2019 bij de registratie geen onderscheid meer gemaakt tussen reguliere discriminatie-incidenten en discriminatie-incidenten jegens werknemers met een publieke taak. Hierdoor zijn deze cijfers niet goed vergelijkbaar met voorgaande jaren en worden hier alleen cijfers over 2019 gepresenteerd. De vergelijking met 2018 wordt uitsluitend op landelijk niveau in het landelijk rapport Discriminatiecijfers in 2019 opgenomen. Ook de locatie van incidenten is in 2019 niet meer geregistreerd.

Gemeentelijke Rapportage en landelijke en regionale monitor

Antidiscriminatievoorzieningen (ADV's) zoals Ieder1Gelijk, het College voor de Rechten van de Mens en de Politie registreren klachten, meldingen, verzoeken om oordelen en aangiftes van discriminatie. Op cijfermatig gebied bieden deze registraties gezamenlijk inzicht in het soort incidenten dat zich voordoet, wie erdoor getroffen worden en op welke plekken dat gebeurt. Informatie die belangrijk is om effectief iets tegen discriminatie te doen.

Ieder1Gelijk maakt al sinds 2010 deze jaarlijkse, gemeentelijke rapportage voor onze opdrachtgevers, de gemeenten in Gelderland Zuid. Zoals de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen beoogt krijgen gemeenten hiermee informatie over wat hun inwoners aan discriminatie ervaren alsook wat anderen melden over discriminatievoorvallen in hun gemeente. Deze gemeentelijke rapportage van Ieder1Gelijk bevat meer kwalitatieve dan kwantitatieve informatie, met het accent meer op vertellen dan op tellen.

Naast onze gemeentelijke rapportage worden er ook een landelijk rapport en een regionale Monitor gemaakt.

- In opdracht van de Politie en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) wordt het landelijke rapport over discriminatiecijfers geschreven. In dit rapport worden de cijfers van de politie en de antidiscriminatievoorzieningen (ADV's) samen gepresenteerd. Daarnaast zijn in de analyse ook de gegevens betrokken van andere organisaties die discriminatiemeldingen registreren, zoals het College voor de Rechten van de Mens en het Meldpunt Internet Discriminatie (MiND). Dit rapport, opgesteld door Art.1, kenniscentrum discriminatie Nederland, verschijnt op 23 april, tegelijkertijd met de regionale monitors.
- ADV's en politie werken sinds 2013 samen om discriminatiecijfers in regionale rapporten op een uniforme en daardoor vergelijkbare manier te presenteren. Over 2018 levert de eenheid Oost Nederland voor de tweede keer zo'n gezamenlijk jaarrapport. Hiervoor werkt Ieder1Gelijk samen met het Meldpunt discriminatie en pesten Art.1 Gelderland-Midden, met Art.1 Noord Oost Gelderland, met Meldpunt Discriminatie Deventer, met Artikel 1 Overijssel, met de Politie en met het Openbaar Ministerie.

Klachtbehandeling

Mensen die in Wijchen discriminatie ervaren kunnen dit melden bij Ieder1Gelijk of bij de politie. Ook kunnen zij een verzoek tot oordeel indienen bij het College voor de Rechten van de Mens. Ieder1Gelijk, politie en College behandelen en registreren deze klachten, aangiftes en verzoeken.

De klachtbehandeling door Ieder1Gelijk vindt plaats volgens een landelijk vastgesteld protocol. Klachtbehandeling kan verschillende gradaties en (opvolgende) fasen betreffen: het bieden van een luisterend oor (uitlaatklep, serieus nemen van een gevoel), het geven van informatie over het verschil tussen ervaren discriminatie en uitsluiting en discriminatie in juridische zin, het adviseren over welke stappen iemand zelf kan zetten, het bieden van empowerment, het bemiddelen tussen melder en wederpartij, het ondersteunen bij een externe klachtprocedure, het ondersteunen bij het doen van aangifte en mogelijk daaruit voortkomende juridische procedure, het vragen van een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens. De wens en het doel van de melder zijn daarbij in eerste instantie leidend.

Klachten en meldingen geven informatie over situaties die mensen als discriminerend ervaren. Ze bieden echter geen inzicht in hoe vaak dergelijke situaties in de samenleving voorkomen. Uit onderzoek blijkt dat slechts één op de acht discriminatie-ervaringen ergens wordt gemeld.¹ De gemelde discriminatie-ervaringen vormen dus het spreekwoordelijke topje van de ijsberg waaronder een veelvoud aan niet-gemelde ervaringen ligt verscholen. Klachtgegevens zijn in zekere zin een weergave van meldgedrag: stijgingen of dalingen in het aantal klachten zijn niet noodzakelijk een indicatie van het meer of minder voorkomen van discriminatie-ervaringen, maar kunnen mogelijk (ook) verklaard worden door veranderingen in meldgedrag. Zo kan een campagne die mensen aanspoort om discriminatie te melden, leiden tot een (tijdelijke) stijging van het aantal meldingen. Om inzicht te krijgen in de omvang van situaties die als discriminatie zijn ervaren, is aanvullend onderzoek nodig, zoals enquêtes naar discriminatie-ervaringen.

Bij klachtgegevens speelt ook dat discriminatie-ervaringen subjectief van aard zijn: waar de ene persoon een situatie als discriminerend ervaart, kan een ander een vergelijkbare situatie anders interpreteren. De subjectieve ervaring kan ook afwijken van de objectieve of juridische werkelijkheid; iemand kan discriminatie ervaren en melden, terwijl dat in juridische zin geen discriminatie is. Andersom kan discriminatie plaatsvinden, terwijl betrokkenen dat niet als zodanig ervaren. Dergelijke situaties worden nergens gemeld en blijven daardoor buiten beeld.

1

Zie bijvoorbeeld Andriessen, I., Fernee, H. en Wittebrood, K. (2014), *Ervaren discriminatie in Nederland*, Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).

Wat vertellen de cijfers in Wijchen

In 2019 zijn er bij Ieder1Gelijk en de politie in totaal 18 meldingen en aangiftes gedaan van discriminatie. Met een stijging van één klacht is het aantal nagenoeg gelijk gebleven. Van de acht bij Ieder1Gelijk ingediende klachten gingen er vijf over discriminatie op grond van ras, en een op grond van seksuele gerichtheid, een op geslacht en op een niet-wettelijke grond. Bij klachten over niet-wettelijke gronden kan er wel sprake zijn van discriminatie als er sprake is van indirecte discriminatie op een grond die wel beschermd wordt door de wetgeving. In de betreffende casus was dat echter niet het geval.

Drie klachten gingen over collectieve voorzieningen, twee over de horeca, een over arbeid, een over onderwijs en tenslotte werd er nog melding gemaakt over een incident in de openbare ruimte. Door de grote variatie in gronden en terreinen is er geen opvallende trend of ontwikkeling te constateren in de cijfers. Wel waren er enkele bijzondere casussen in de gemeente. Een aantal van deze zaken zijn erg lastig verder te beschrijven zonder dat dit informatie prijsgeeft die te herleiden is tot specifieke personen en/of organisaties en waarmee daardoor de privacy van betrokkenen in het geding komt.

Zwangerschapsdiscriminatie

Ieder1Gelijk kreeg een klacht van een inwonster van Wijchen. Haar werkgever had haar een vast contract in het vooruitzicht gesteld na afloop van haar jaarcontract. Toen bleek dat zij zwanger was werd die belofte echter niet meer nagekomen. Haar contract werd niet verlengd en zij kreeg te horen dat zij waarschijnlijk na haar zwangerschapsverlof wel weer een nieuw jaarcontract kon krijgen. Ieder1Gelijk heeft haar geadviseerd en onze cliënt is zelf het gesprek aangegaan met haar werkgever, helaas zonder resultaat. Daarna heeft zij besloten de klacht niet verder te voeren omdat zij bang was haar kansen daarmee helemaal te vergooien.

Zichtbaarheid, preventie en bewustwording

Naast het geven van advies, het bieden van hulp bij discriminatiegevoelens en het opnemen van klachten en meldingen van inwoners van Wijchen, besteedt Ieder1Gelijk ook aandacht aan de zichtbaarheid van de antidiscriminatievoorziening in de gemeente. Hiermee willen we bereiken dat inwoners weten dat zij bij Ieder1Gelijk terecht kunnen met vragen en meldingen over discriminatie.

Dit doen we door te kiezen voor verschillende insteken.

- Bekendheid bij politiek: we hechten veel waarde aan de ambassadeur uit de gemeenteraad van Wijchen. Zij heeft tot taak ogen en oren te zijn voor het thema aanpak discriminatie en bevorderen van gelijke behandeling in de gemeente Wijchen. De ambassadeur kent de gemeente en de bevolking en zet zich in om inwoners te informeren over de antidiscriminatievoorziening, die hun gemeente voor hen beschikbaar stelt en motiveert hen om melding te doen bij ervaren discriminatie. Ieder1Gelijk zorgt ervoor dat de ambassadeur hiervoor toegerust is en op de hoogte is van actuele ontwikkelingen op dit terrein, dit doen we door minimaal twee keer per jaar een overleg te organiseren, waarin landelijke, provinciale en regionale ontwikkelingen op gebied van discriminatiebestrijding besproken worden.
- Bekendheid bij receptie/balie van de gemeente: in 2019 zijn er ook 2 keer mystery calls uitgevoerd, waarbij de medewerkers van de receptie van het gemeentehuis worden getest op het (h)erkennen van discriminatie en het doorgeven van de juiste informatie aan bewoners die zich ongelijke behandeld voelen. Om dit te kunnen moeten zij wel toegerust zijn met de juiste informatie. Vandaar dat na deze calls het advies gegeven is om met de medewerkers een korte bijscholing te houden rond het (h)erkennen van discriminatie of ongelijke behandeling in de vraag van bewoners. In geval van Wijchen hebben we met de terugkoppeling na de call opgemerkt dat zij het waarderen dat zij regelmatig alert gehouden worden. Zij waren beide keren in staat om de discriminatie snel te herkennen en de juiste doorverwijzing te doen.